

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 63/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. K., D., zastúpenej advokátom JUDr. P. A., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podnikat' a vykonávať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 26 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 17. decembra 2008 a poštou 18. decembra 2008 doručená sťažnosť Ing. B. K., D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou po jej doplnení na výzvu ústavného súdu podaním z 5. januára 2009

namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) a základného práva podnikat' a vykonávať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), žiada vydať nález „o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, o porušení základného práva sťažovateľky podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenia základného práva na výkon zárobkovej činnosti v zmysle čl. 35 ods. 1 Ústavy SR a čl. 26 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd“ a navrhuje ústavnému súdu, aby „uznesenie Okresného súdu Trenčín 14. 11. 2008, č. k. 29 R 1/2007 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie“.

Z podanej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola uznesením okresného súdu sp. zn. 29 R 1/2007 z 3. júna 2008 o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu C., a. s., so sídlom K., zapísaného v Obchodnom registri Okresného súdu K. v odd. Sa, (ďalej len „úpadca“), ustanovená správcom konkurznej podstaty úpadcu. Vydaniu tohto uznesenia predchádzalo uznesenie okresného súdu sp. zn. 29 R 1/2007 z 20. septembra 2007, ktorým bola dňom 26. septembra 2007 povolená reštrukturalizácia dlžníka C., a. s., v tom čase so sídlom P., a do funkcie správcu bol ustanovený P., k. s., so sídlom v N.

Prvá schôdza veriteľov v konkurznej veci úpadcu, ktorú zvolala sťažovateľka, sa konala 24. septembra 2008, jej účelom bolo podanie správy, ustanovenie členov veriteľského výboru a obligatórny bod programu výmena správcu. Na tejto prvej schôdzi nedošlo k odvolaniu sťažovateľky z funkcie správcu (výmene správcu). Za členov veriteľského výboru boli zvolení veritelia M., a. s., T., a. s., a W., s. r. o.

Zabezpečený veriteľ C., s. r. o., podal 6. októbra 2008 návrh na odvolanie sťažovateľky z funkcie správcu s odôvodnením, že sťažovateľka nedôvodne poprela väčšiu časť pohľadávok, keď poprela pohľadávky za viac 220 000 000 Sk, pričom sa nezamerala na to, či sú pohľadávky vedené v účtovníctve úpadcu, a nevzala do úvahy, že boli úpadcom uznané aj v reštrukturalizačnom pláne a boli uznané i správcom v reštrukturalizácii. Navrhovateľ uviedol aj ďalšie dôvody na odvolanie sťažovateľky z funkcie správcu, ktoré však nezakladali podľa názoru sťažovateľky porušenie povinností sťažovateľky pri výkone funkcie správcu. Išlo o postup a spôsob hlasovania o zotrvaní sťažovateľky vo funkcii správcu.

Zabezpečený veriteľ C., s. r. o., a M., s. r. o., podali 6. októbra 2008 spoločný návrh na odvolanie sťažovateľky z funkcie správcu, pričom však podľa názoru sťažovateľky M., s. r. o., na podanie takéhoto návrhu nebol aktívne legitimovaný a v návrhu neboli navyše uvedené zákonné dôvody, ktoré by zakladali porušenie povinností sťažovateľky pri výkone funkcie správcu.

Nezabezpečený veriteľ P., a. s., 6. októbra 2008 podal návrh na odvolanie sťažovateľky z funkcie správcu, avšak ani on podľa názoru sťažovateľky nebol na podanie takéhoto návrhu aktívne legitimovaný a neuviedol v ňom zákonné dôvody, ktoré by zakladali porušenie povinností sťažovateľky ako správcu.

Následne 9. októbra 2008 bol doručený okresnému súdu návrh veriteľského výboru, ktorý sa pripojil k návrhu zabezpečeného veriteľa C., s. r. o., na odvolanie sťažovateľky z funkcie správcu z dôvodu opakovaného závažného porušovania povinností správcu.

Výsluch veriteľského výboru sa konal na okresnom súde 22. októbra 2008, jeho členovia i zabezpečený veriteľ sa pridržali svojich písomných návrhov. Výsluch sťažovateľky týkajúci sa dôvodov, pre ktoré bolo navrhnuté jej odvolanie, a skutočností zistených okresným súdom v rámci dohľadu, vykonal okresný súd 29. októbra 2008. Na tomto výsluchu sťažovateľka uviedla, že všetky dôvody na jej odvolanie sú neopodstatnené.

Okresný súd uznesením č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008 odvolal sťažovateľku z funkcie správcu, uložil jej povinnosť až do ustanovenia nového správcu riadne vykonávať všetky práva a povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) tak, aby nebol narušený riadny priebeh konkurzu a jeho účelu, vykonávať všetky činnosti, ktoré sa

týkajú najmä správy, ochrany a speňažovaniu majetku podliehajúcemu konkurzu, do 30 dní od ustanovenia nového správcu predložiť zvolenému veriteľskému výboru a novému správcovi podrobnú správu o svojej činnosti a poskytnúť novému správcovi všetku potrebnú súčinnosť tak, aby sa nový správca mohol riadne ujať výkonu svojej funkcie. Rovnakým uznesením okresný súd zvolal schôdzu veriteľov, ktorá sa bude konať v sídle okresného súdu 17. decembra 2008 o 10.00 h a stanovil predmet jej rokovania a postup pri prezentácii veriteľov.

Sťažovateľka tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je založené na troch dôvodoch na jej odvolanie z funkcie správcu, v ktorých okresný súd videl porušenie jej povinností ako správkyne, avšak sťažovateľka svoje povinnosti ako správkyňa neporušila spôsobom uvedeným v § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Podľa tohto ustanovenia súd aj bez návrhu odvolá správcu, ak opakovane alebo závažne porušil povinnosti ustanovené týmto zákonom alebo osobitným predpisom alebo mu vo výkone funkcie bráni zákonná prekážka; zákonnou prekážkou sa rozumie aj vylúčenie správcu podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom je zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o správcoch“).

K jednotlivým porušeniam povinnosti správcu, ktoré boli dôvodom rozhodnutia okresného súdu o odvolaní sťažovateľky z funkcie správcu, sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

1. Pokiaľ ide o chybu pri sčítaní hlasov na prvej schôdzi veriteľov, táto nie je ani závažným, ani opakovaným porušením povinností správcu v zmysle § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Navyše, ak nebola takáto námietka riadne a včas uplatnená na schôdzi veriteľov, nesprávnosť postupu správcu už neskôr nemožno namietat'; aj konkurzný veriteľ, ktorý neskôr navrhol z tohto dôvodu sťažovateľku z funkcie správcu odvolať, a aj konkurzný sudca boli na schôdzi veriteľov prítomní a chybu nenamietali. Omyl v sčítaní hlasov nijako neovplyvnil výsledky hlasovania.

2. Ani nevedenie evidenčnej pomôcky nie je ani závažným, ani opakovaným porušením povinností správcu v zmysle § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, nejde o povinnosť ustanovenú zákonom o konkurze a reštrukturalizácii alebo zákonom o správcoch, je ustanovená vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z.

o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, preto nie je povinnosťou podľa § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a jej porušenie nemôže byť preto dôvodom na odvolanie správcu okresným súdom. Navyše takéto porušenie povinnosti nebolo v konaní preukázané.

3. Pokiaľ ide o chyby v písaní v konečnom zozname pohľadávok vedenom na konkurznom súde, ani tieto nie sú ani závažným a ani opakovaným porušením povinnosti správcu v zmysle § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Podľa názoru sťažovateľky mal navyše konkurzný súd vyzvať sťažovateľku na opravu chýb v písaní v konečnom zozname pohľadávok, čo však neurobil. Chyby v písaní v konečnom zozname pohľadávok vznikli pritom kopírovaním materiálov, ktoré vykonávala externá firma na objednávku, a pred odovzdaním konkurznému súdu pre krátkosť času nemohli byť tieto s ohľadom na ich rozsiahlosť osobitne podrobne prekontrolované sťažovateľkou.

Sťažovateľka v týchto súvislostiach pripomína, že v zmysle zákona o konkurze a reštrukturalizácii jediným závažným dôvodom na odvolanie správcu, ktorý je v zákone výslovne takto označený, je porušenie povinnosti zvolať prvú schôdzu veriteľov (§ 34 ods. 3). Sťažovateľka prvú schôdzu veriteľov zvolala riadne a včas a porušenie tejto povinnosti nezistil ani okresný súd. Sťažovateľka s okresným súdom riadne spolupracovala a pokiaľ sa nevyjadrila pri svojom výsluchu k otázke nesprávnosti sčítania hlasov, nebolo to preto, že by tak nebola ochotná urobiť, ale iba preto, že tak urobiť bez znalosti obsahu spisu a potrebného času na prípravu urobiť nemohla. Sťažovateľka poukazuje ďalej i na to, že konkurzné konanie je konaním komplikovaným, a je preto nad ľudské možnosti konať absolútne bezchybne. Preto je potrebné precízne a dôsledne posúdiť intenzitu a závažnosť akéhokoľvek prípadného porušenia povinností správcu ustanovených zákonom ešte pred prípadným vyvedením dôsledkov voči správcovi. Kritériom posudzovania intenzity porušenia musí byť aj to, aké reálne následky porušenie povinnosti správcom malo. V prípade sťažovateľky jej prípadné pochybenia, ktoré boli dôvodom na jej odvolanie z funkcie správcu, nemali žiaden reálny negatívny následok.

K porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008 podľa názoru sťažovateľky došlo tým, že toto rozhodnutie bolo vydané bez splnenia zákonných dôvodov

na jeho vydanie, sťažovateľka bola odvolaná z funkcie správkyne bez toho, aby bol daný dôvod na takéto rozhodnutie okresného súdu, a napadnuté rozhodnutie bolo tak vydané bez zákonom udeleného oprávnenia, a preto nie len v rozpore so zákonom, ale i s princípmi spravodlivého procesu, ktorý predpokladá taký postup súdu, ktorý je v súlade s ústavou a zákonmi.

K porušeniu práva sťažovateľky na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008 podľa názoru sťažovateľky došlo tým, že ako správkyňa mala nárok na odmenu za výkon tejto funkcie, pričom za činnosť do konania prvej schôdze veriteľov sa odmena určuje paušálnou sumou, ale za výkon funkcie po konaní tejto schôdze má správca nárok na odmenu určenú ako percento z výťažku zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu určeného na uspokojenie veriteľov prihlásených pohľadávok. Vydaním napadnutého rozhodnutia okresným súdom stratila sťažovateľka legitímnu nádej na nadobudnutie odmeny za výkon funkcie správcu, stratila svoj majetok, keďže majetkom v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu je nielen majetok existujúci, ale aj pohľadávka, o ktorej môže sťažovateľ tvrdiť, že má aspoň legitímnu nádej na jej zhmotnenie. V čase vydania napadnutého uznesenia okresným súdom pritom sťažovateľka do podstaty spísala nehnuteľný majetok vo výške 299 000 000 Sk a podala odporovacie žaloby, vďaka ktorým sa do podstaty mohol dostať ďalší majetok v hodnote 273 814 713 Sk. Ak by bola sťažovateľka úspešná v týchto konaniach, mala by nárok na odmenu vo výške 25 % z majetku, ktorý by sa takto vrátil do podstaty, a z hodnoty nehnuteľného majetku odmenu vo výške 1 % – 6 %. Sťažovateľka v dôsledku nezákonného rozhodnutia okresného súdu stratila preto majetok v takejto hodnote.

K porušeniu základného práva sťažovateľky podnikat' a vykonávať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny uznesením okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008 podľa názoru sťažovateľky došlo tým, že okresný súd napadnutým uznesením obmedzil oprávnenie sťažovateľky vykonávať zárobkovú činnosť, hoci podmienkou takéhoto obmedzenia je, že k nemu dôjde iba na základe zákona a v súlade so zákonom. Napadnutým rozhodnutím bola sťažovateľke odňatá možnosť vykonávať slobodne jej povolanie a funkciu konkurzného správcu. Porušením tohto práva nie je iba úplné odopretie prístupu k povolaniu, ale aj také rozhodnutie, či postup štátneho

orgánu, ktoré bránia v jeho slobodnom a zákonnom výkone v jednotlivom, konkrétnom prípade.

Uznesenie okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008 nadobudlo právoplatnosť 21. novembra 2008.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo,

ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, základného práva podnikat' a vykonávať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny.

1. Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk.

Okresný súd odôvodnil svoje rozhodnutie takto:

„Hlavnou úlohou správcu ako predsedu schôdze veriteľov je zabezpečiť riadne vedenie schôdze veriteľov od jej začiatku až do jej skončenia. Dôležitou povinnosťou predsedu schôdze veriteľov je v prvom rade správne spočítať hlasy účastníkov schôdze oprávnených na schôdzi veriteľov hlasovať. Vzhľadom k tomu, že schôdza veriteľov (ďalej len schôdza) sa uznáva nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných veriteľov, je pre zistenie, či jednotlivé uznesenia schôdze, ktoré boli predmetom hlasovania, boli alebo neboli prijaté, mimoriadne dôležité správne a presné sčítanie hlasov všetkých veriteľov oprávnených na schôdzi hlasovať... o dôležitých otázkach akými sú v prvom rade výmena správcu a voľba veriteľského výboru. Správne sčítanie hlasov veriteľov oprávnených na schôdzi hlasovať je mimoriadne dôležité aj z toho dôvodu, že o zrušení sporného uznesenia schôdze veriteľov súd nemôže rozhodovať z vlastnej iniciatívy a preto uznesenie schôdze

prijaté, resp. neprijaté na základe zlého sčítania hlasov prítomných veriteľov a tým zle vyrátanej nadpolovičnej väčšiny hlasov potrebných na prijatie uznesenia, je účinné a vykonateľné. V danom prípade súd po vykonanom dokazovaní zistil, že predseda schôdze zle sčítal hlasy prítomných veriteľov oprávnených na schôdzi hlasovať, v dôsledku čoho bola zle určená nadpolovičná väčšina hlasov potrebná na prijatie, resp. neprijatie jednotlivých uznesení. V zápisnici zo schôdze je uvedený počet hlasov prítomných veriteľov 85 624 985, pričom po opätovnom sčítaní hlasov súdom z predloženého vyššie uvedeného zoznamu prefoteného zo správcovského spisu súd zistil, že počet hlasov prítomných veriteľov činil 82 793 760 hlasov.

Táto povinnosť správcu vyplýva z § 36 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia ZKR, ktorý ustanovuje povinnosť správcovi v kancelárii správcu viesť evidenčnú pomôcku ohľadom veriteľov prihlásených pohľadávok a ich hlasovacích právach tak, aby v každom čase zodpovedala zoznamu pohľadávok a poskytla prehľad o veriteľoch prihlásených pohľadávok a ich hlasovacích právach. Táto evidenčná pomôcka tvorí súčasť správcovského spisu a ak o to požiada účastník, jeho zástupca alebo iná osoba oprávnená nahliadať do správcovského spisu, kancelária správcu je im povinná vydať výpis z tejto evidenčnej pomôcky v rozsahu, v akom o to požiadali.

Podľa názoru súdu, je zlé sčítanie hlasov veriteľov oprávnených na schôdzi hlasovať, vzhľadom na povinnosť správcu viesť evidenčnú pomôcku tak, aby v každom čase zodpovedala zoznamu pohľadávok a poskytla prehľad o veriteľoch prihlásených pohľadávok a ich hlasovacích právach, najmä vzhľadom na dôsledky, ktoré môže mať zlé sčítanie hlasov veriteľov na zákonnosť celého konkurzného konania, porušením povinnosti správcu, i keď v tomto prípade to nemalo nepriaznivé následky a samostatne by to nebolo dôvodom na odvolanie správkyne.

V tejto súvislosti však súd poukazuje na skutočnosť, že keď v rámci vypočutia správkyne dňa 29. 10. 2008 žiadal od správkyne vysvetlenie ohľadne zlého sčítania hlasov veriteľov. Napriek skutočnosti, že táto otázka nebola sporná, bola správkyňi známa a súd ju potreboval iba zprocessniť, aby mal overené tvrdenia veriteľov, správkyňa na ňu odmietla priamo odpovedať s tým, že nevie uviesť presnú sumu a nepovažuje za potrebné sa k tomu vyjadrovať, a to aj po tom, čo bola poučená o tom, že je povinná podľa § 41 ZKR poskytnúť

súdu vysvetlenie. Vzhľadom na túto skutočnosť bol súd nútený správkyňu uznesením uverejneným v obchodnom vestníku vyzvať, aby pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty predložila súdu zoznam veriteľov prítomných na prvej schôdzi veriteľov s uvedením celkového počtu hlasovacích práv všetkých prítomných veriteľov ako aj počtu hlasovacích práv jednotlivých veriteľov.

Na základe tohto uznesenia správkyňa predložila súdu fotokópiu prezenčnej listiny zo schôdze veriteľov a opis excelovskej tabuľky, v ktorej je uvedený počet hlasovacích práv jednotlivých prítomných veriteľov a celkový počet hlasovacích práv prítomných veriteľov tak, ako bol spočítaný na schôdzi veriteľov programom excel v celkovej výške 85 624 985.

Súd na základe vyššie uvedených podkladov predložených správkyňou spočítal hlasy jednotlivých veriteľov pričom zistil, že počet hlasov jednotlivých veriteľov súhlasí s počtom hlasov uvedených v podkladoch predložených veriteľmi a celkový počet hlasov prítomných veriteľov na prvej schôdzi bol 82 793 760 a nie 85 624 985, tak ako vyplývalo z podkladov, ktoré na základe výzvy predložila súdu správkyňa.

Súd je toho názoru, že takýto zavádzajúci postup správkyne voči súdu, v dôsledku ktorého bol súd nútený sám zisťovať skutočnosti, ktorých vysvetlenie žiadal a uložil správkyňi v rámci výkonu svojho dohľadu, ktorá musela vedieť o nesprávnosti údajov, ktoré predložila súdu a preverovať údaj o celkovom počte hlasov veriteľov z podkladov poskytnutých správkyňou pričom zistil, že je nesprávny, je závažným porušením povinností správcu.

V zmysle § 31 ods. 6 v spojení s § 34 vyhl. č. 665/2005 Z. z. sa zmeny údajov zapísaných v konečnom zozname bezodkladne oznamujú súdu a to tak, že zo zmenenej alebo z doplnenej časti zoznamu pohľadávok sa urobí správcom podpísaná kópia, v ktorej sa zvýrazní príslušná zmena alebo doplnenie. K zoznamu sa ďalej pripojí správcom podpísané a datované vysvetlenie. V tejto súvislosti súd zistil, že správkyňa súdu zaslala niektoré zmeny údajov zapísaných v konečnom zozname, pričom však nepostupovala v súlade s uvedenými ustanoveniami, nakoľko zmeny údajov zapísaných v konečnom zozname neboli správcom podpísané a zmeny neboli zvýraznené tak, ako to požaduje ust. § 34 vyhl. č. 665/2005 Z. z. Túto skutočnosť súd tiež považoval za porušenie povinností správkyne, ktorú však správkyňa po tom čo bola na túto skutočnosť upozornená v rámci svojho výsluchu odstránila.

Súd je toho názoru, že najzávažnejšie správkyňa porušila svoje povinnosti pri zostavovaní konečného zoznamu pohľadávok s vyznačením popretých pohľadávok, ktorý bol doručený súdu dňa 26. 9. 2008.

Súd z podnetov niektorých veriteľov ako aj následne v rámci dohľadu súdu preskúmaním konečného zoznamu pohľadávok po popieraní uloženom na súde zistil, že mnohé listy ohľadne jednotlivých pohľadávok nie sú po formálnej stránke správne vyplnené.

Jedná sa predovšetkým o veriteľa C., a. s. V zozname pohľadávok tohto veriteľa uloženom na súde č. 65/1 až 427/363 chýba dátum popretia. Na viacerých pohľadávkach napr. 5546/5482, 5726/5662, 5781/5717, 5606/6542 je na časti listu pohľadávky, kde malo byť vyznačené popretie iba úzky pásik pričom ostatná časť listu je prázdna. Na množstve pohľadávok tohto veriteľa je absolútne nečitateľný dôvod popretia. V tejto súvislosti súd poukazuje na skutočnosť, že s určitými výnimkami, všetky pohľadávky tohto veriteľa, ktorých je viac ako 7000 a tvoria skoro polovicu pohľadávok prihlásených do konkurzu, mali byť popreté v jeden deň a to posledný deň na popieranie lehoty, teda 23. 9. 2008.

Vzhľadom k tomu, nie je možné vo väčšom rozsahu zistiť, kedy boli pohľadávky popreté, teda či boli popreté v lehote na popieranie pohľadávok, resp. či pohľadávka bola, resp. z akého dôvodu popretá.

V zmysle § 32 ods. 4 v spojení s § 31 ods. 1 vyhl. č. 665/2005 Z. z. ZKR správca poprie prihlásenú pohľadávku tak, že popretie pohľadávky spolu s dôvodom a rozsahom jej popretia zapíše do zoznamu pohľadávok, pričom sa zapisujú aj údaje ustanovené touto vyhláškou, ktoré sú uvedené v prílohe č. 5 tejto vyhlášky, ktorá obsahuje vzor listov zoznamu pohľadávok s údajmi, ktoré je potrebné v konečnom zozname vyplniť. Prihlásené pohľadávky možno popierať len do uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok, ktorá bola v tomto prípade po predĺžení súdom 60 dňová a posledným dňom na popieranie pohľadávok bol deň 23. 9. 2008. Uplynutím lehoty, ktorá je prekluzívna, na popieranie pohľadávok sa prihlásená pohľadávka v rozsahu, v akom nebola popretá, považuje v konkurze za zistenú. Zistenie prihlásených pohľadávok v dôsledku uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok nastáva priamo zo zákona bez ďalšieho. Aby teda tento následok nastal, nevyžaduje sa žiaden osobitný úkon ani zo strany správcu, ani zo strany súdu. Zistenie prihlásenej pohľadávky v dôsledku uplynutia lehoty na popieranie prihlásených pohľadávok má povahu

nevyvrátiteľnej právnej domnienky, ktorú nemožno v konkurze nijakým spôsobom spochybniť.

Aby potom v ďalšom priebehu konkurzu nemohlo dôjsť k prípadným pochybnostiam, v akom rozsahu boli prihlásené pohľadávky popreté, ZKR výslovne tieto prípady v § 31 ods. 5 ustanovuje, že v tejto veci rozhoduje vždy konečný zoznam pohľadávok uložený na súde. Ak by sa teda náhodou konečný zoznam pohľadávok, ktorý zostal u správcu nezhodoval v tejto veci s konečným zoznamom pohľadávok, ktorý správca uložil na súd, rozhoduje vždy konečný zoznam pohľadávok uložený na súde.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potom súd zo zákona musí vo väčšom rozsahu všetky pohľadávky, pri ktorých nie je možné zistiť dátum popretia ako i pohľadávky, pri ktorých nie je možné zistiť dôvod popretia, vzhľadom k tomu, že rozhodujúci je zoznam pohľadávok uložený na súde bez ďalšieho považovať za zistené, čo má závažné dôsledky pre ďalší priebeh konkurzného konania.

Správkyňa pri svojom vypočutí k vyššie uvedeným skutočnostiam uviedla, že popieranie pohľadávok sa zaznamenáva v jednom vyhotovení, ktoré je uložené v kanc. správcu. Keďže zaznamenať popieranie do ďalšej verzie zoznamu pohľadávok nie je fyzicky v lehote 3 dní možné pri takom počte pohľadávok, museli zvoliť alternatívu, že verzia zoznamu pohľadávok sa dala prefotiť dodávateľskej firme. Tá im zodpovedala za to, že pohľadávky budú prefotené riadne. Nestihlo sa v zákonom určenom krátkom čase skontrolovať všetky tieto prefotené pohľadávky. Nie je pravda, že by chýbal dátum popierania na zozname pripustila, že môže byť nečitateľný, pretože pečiatky sú častokrát ťažšie čitateľné aj na origináloch a dátumy sa vo väčšine dávali pečiatkou dátumovkou.

V tejto súvislosti súd poukazuje na ustanovenie § 31 ZKR a § 21 vykonávacej vyhlášky k ZKR, ktoré ukladajú správcovi vyhotoviť od počiatku zoznam pohľadávok v troch rovnopisoch. Po vyhotovení konečného zoznamu pohľadávok správca bezodkladne doručí jeden rovnopis konečného zoznamu pohľadávok na súd a následne po uplynutí lehoty na popieranie pohľadávok správca najneskôr do troch dní od uplynutia tejto lehoty doručí jeden rovnopis konečného zoznamu pohľadávok s vyznačením popretých pohľadávok na súd.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že správkyňa opakovane, a to nesprávnym sčítaním hlasov na prvej schôdzi veriteľov, nepostupovaním

správcu pri oznamovaní zmien údajov zapísaných v konečnom zozname súdu v súlade s § 31 ods. 6 ZKR v spojení s § 34 vyhl. č. 655/2005 Z. z., nesprávnym postupom pri zostavovaní konečného zoznamu pohľadávok s vyznačením popretia ako aj následne svojim postupom voči súdu v rámci vykonávania jeho dohľadu porušila povinnosť správcu, z ktorých súd posledné dve považuje za závažné. Preto súd správkyňu podľa § 42 ods.1 ZKR odvolal.“

Posudzujúc toto odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu z už uvedených hľadísk dospel ústavný súd k záveru, že okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom vysvetlil, z akých dôkazov pri rozhodovaní vychádzal, akými úvahami sa riadil, a vypořiadal sa so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a dostatočne objasňujú skutkový i právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozsudku uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov z hľadiska svojvoľnosti, arbitrárnosti rozhodnutia, resp. jeho odôvodnenia.

Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008, okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľka ako správkyňa porušila svoje povinnosti uložené jej zákonom o konkurze a reštrukturalizácii (§ 31 ods. 6 a § 41) spôsobom, ktorý okresný súd považoval za závažné, resp. opakované porušenie

zákona, a preto ju z funkcie správkyne podľa § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii odvolal.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Keďže právne závery okresného súdu nemožno považovať za zjavne arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, ústavný súd dospel k záveru, že je vylúčené, aby napadnutým rozhodnutím mohlo byť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené, a z tohto dôvodu odmietol sťažnosť sťažovateľky v jej časti namietajúcej porušenie týchto práv podľa § 25 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Ústavný súd sa ďalej zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorou namietala porušenie svojho práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tvrdí, že rozhodnutím okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu preto, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu bola zbavená majetku, keďže ako správkyňa mala nárok na odmenu za výkon tejto funkcie, a to nielen za činnosť do konania prvej schôdze veriteľov, ktorá sa určuje paušálnou sumou, ale najmä za výkon funkcie po konaní tejto schôdze, pričom táto odmena sa určuje ako percento z výťažku zo speňaženia majetku

podliehajúceho konkurzu určeného na uspokojenie veriteľov prihlásených pohľadávok. Podľa názoru sťažovateľky už v čase vydania napadnutého uznesenia okresným súdom mala legitímnu nádej na nadobudnutie aj tejto odmeny za výkon funkcie správcu.

Za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, nadobudnutie vlastníctva ku ktorému môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať.

Ako je zrejmé z tvrdení sťažovateľky, v jej prípade nemalo ísť o majetok existujúci, avšak k porušeniu práva na jej majetok malo dôjsť preto, že v čase rozhodnutia okresného súdu legitímne očakávala jeho nadobudnutie na základe skutočnosti, že bola ustanovená do funkcie správcu a nárok na odmenu správcu má oporu v právnych predpisoch. Táto úvaha sťažovateľky by mohla byť správna iba v prípade, ak by sťažovateľka skutočne splnila všetky podmienky ustanovené právnymi predpismi na vznik nároku na odmenu v rozhodnom čase. Preto sa ústavný súd zaoberal podmienkami vzniku nároku správcu na odmenu za výkon funkcie, tak ako ich upravujú právne predpisy.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii správca má za výkon funkcie do konania prvej schôdze veriteľov nárok na paušálnu odmenu, ktorej výšku určí súd na jeho návrh po konaní prvej schôdze veriteľov. Za výkon funkcie po konaní prvej schôdze veriteľov má správca nárok na odmenu určenú ako percento z výtťažku zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu určeného na uspokojenie veriteľov prihlásených pohľadávok.

Podľa § 43 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii paušálna odmena správcu je splatná nasledujúci deň po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o jej určení; paušálna odmena správcu sa uspokojuje prednostne pred inými pohľadávkami proti podstate.

Odmena správcu z výťažku zo speňazenia majetku podliehajúceho konkurzu je splatná v deň rozvrhu výťažku zo speňazenia tohto majetku.

V zmysle citovaných ustanovení správcovi patrí odmena jednak za jeho činnosť od vyhlásenia konkurzu do prvej schôdze veriteľov a jednak odmena za činnosť po prvej schôdzi veriteľov do skončenia konkurzného konania. Pre nadobudnutie odmeny sťažovateľky, t. j. zhmotnenie jej legitímnej nádeje na odmenu sa vo vzťahu k odmene paušálnej vyžadovalo doručenie návrhu sťažovateľky na priznanie tejto odmeny a následné rozhodnutie okresného súdu o jej priznaní a vo vzťahu k odmene z výťažku zo speňazenia majetku podliehajúceho konkurzu v prvom rade jeho speňazenie. Návrh na priznanie paušálnej odmeny je správca oprávnený podať ihneď po konaní prvej schôdze veriteľov.

Ku vzniku nároku na odmenu správcu nedochádza automaticky, ale iba za splnenia zákonných podmienok. V situácii, keď tieto zákonné podmienky neboli splnené, nemožno uvažovať ani o legitímnej nádeji na nadobudnutie odmeny správcu. Sťažovateľka nemohla v čase vydania rozhodnutia okresného súdu o jej odvolaní z funkcie správcu legitímne bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že získa v plnej výške odmenu patriacu správcovi. Iba skutočnosť, že sťažovateľka bola do funkcie správcu ustanovená a po istý čas túto funkciu vykonávala, nezakladá bez ďalšieho legitímnu nádej sťažovateľky na nadobudnutie odmeny za výkon jej funkcie vo vzťahu k obom jej častiam.

Z uvedených dôvodov sťažovateľke nepatrila legitímna nádej na nadobudnutie odmeny v rozhodnom čase, a preto je vylúčené, aby rozhodnutím okresného súdu došlo k porušeniu jej práva na majetok tak, ako je toto právo garantované v čl. 1 dodatkového protokolu. Za situácie, keď sťažovateľka nemala majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu, je už bezvýznamné uvažovať o tom, či bola majetku zbavená.

Z uvedeného je zrejmé, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označeného práva sťažovateľky pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným rozhodnutím okresného súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo.

Ústavný súd znova pre úplnosť poukazuje i na tú skutočnosť, že v samotnom postupe okresného súdu pri odvolávaní sťažovateľky z funkcie správcu nenašiel znaky svojvoľnosti a ani arbitrárnosti a nedošlo ním ani k porušeniu práva na súdnu ochranu sťažovateľky.

Preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. Ústavný súd sa napokon zaoberal i tou časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva podnikat' a vykonávať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny uznesením okresného súdu č. k. 29 R 1/2007-1438 zo 14. novembra 2008.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 26 ods. 1 listiny každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a vykonávať inú hospodársku činnosť.

K porušeniu základného práva sťažovateľky podnikat' malo podľa jej tvrdení dôjsť tým, že okresný súd napadnutým uznesením obmedzil jej oprávnenie vykonávať zárobkovú činnosť, hoci sa tak nestalo postupom na základe zákona a v súlade so zákonom, a tým bola sťažovateľke odňatá možnosť vykonávať slobodne jej povolanie a funkciu konkurzného správcu v konkrétnom prípade.

Ústavný súd vo vzťahu k týmto tvrdeniam sťažovateľky vychádzal z presvedčenia, že k porušeniu označeného práva nemôže dôjsť postupom a rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým tento uplatní svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon umožňuje. Keďže o takýto postup išlo aj v danej veci v prípade odvolania sťažovateľky z funkcie správcu konkurznej

podstaty konkrétneho úpadcu rozhodnutím okresného súdu, ktorý zákonom zverenú právomoc uplatnil spôsobom upraveným príslušným hmotnoprávnym a procesnoprávnym predpisom, je vylúčené, aby týmto rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podnikat' a vykonávať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny.

Preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2009